

KABELSKABE

VEJLEDNING TIL PLACERING AF KABELSKABE I AARHUS KOMMUNE
JANUAR 2026

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

FORORD

Aarhus er en by i udvikling – en by, hvor historiske bygninger, moderne arkitektur og levende byrum tilsammen skaber rammerne for et attraktivt og smukt bymiljø. Når jeg bevæger mig gennem byens gader, ønsker jeg at blive mødt af omgivelser, der ikke blot fungerer praktisk, men som også glæder øjet og styrker byens identitet. Det kræver, at alle elementer i byrummet bidrager positivt til helheden.

Aarhus Midtby rummer lag af historie – fra vikinernes handelsplads ved åen til middelalderens Domkirke, der stadig markerer byens centrum. Aarhus Kommune ønsker at værne om de historiske rammer og det æstetiske udtryk i den helt tætte by. Formålet er at skabe en mere attraktiv og levende by. Til gavn for alle.

Kabelskabe er en nødvendig del af den infrastruktur, der får byen til at hænge sammen. Men i dag ser jeg alt for mange skabe, som er slidte, overmalede eller placeret på en måde, så de forstyrrer omgivelserne, i stedet for at bidrage positivt til byens visuelle udtryk. Det minder mig om, at selv de små detaljer har stor betydning for, hvordan vi oplever byen.

Med denne vejledning ønsker jeg at sætte en ny standard for, hvordan kabelskabe tænkes ind i Aarhus. Vi skal have færre skabe, særligt i vores gamle middelalderby. De skabe vi ikke kan undvære, skal placeres og udformes med respekt for arkitekturen, omgivelserne, byens æstetik, og vores fælles historie. På den måde kan vi være med til at sikre, at Aarhus også fremover er en by, vi er stolte af – smuk, funktionel og fuld af liv.

'Et kontrastfyldt bybillede ved havnefronten, hvorfra mange turister fra krydstogtskibene ankommer'

INDLEDNING

Aarhus er en by i vækst med stigende efterspørgsel på elektrificering, blandt andet som følge af den teknologiske udvikling. Det skaber et stort behov for nye kabelskabe, der kan understøtte denne udvikling.

Der er flere eksempler på, at særligt ældre kabelskabe ofte er blevet opsat uden større hensyn til, hvordan de påvirker byens visuelle udtryk.

De placeres typisk op ad facader, rækværker, hække og lignende, og forskellige ledningsejere anvender skabe i varierende farver og størrelser. Dette bidrager til et rodet og uensartet bybillede.

Det stigende antal kabelskabe i byen har medført en udvikling, hvor æstetik og vedligeholdelse i nogle tilfælde nedprioriteres. Vejdirektoratet har fastlagt en praksis, der giver kommunerne bedre mulighed for at regulere opsætning af kabelskabe, f.eks. gennem Vejlovens §80.

Aarhus Kommune har samtidig erfaret, at krav til udseende og vedligeholdelse er nødvendige for at undgå, at kabelskabe forringer bymiljøet.

Det overordnede princip i denne vejledning er, at jo kortere afstand til bykernen, desto strengere krav stilles der til placering og udformning af kabelskabe. Derfor er kommunen inddelt i zoner, hvor der gælder forskellige krav til opsætning af nye skabe. Vejledningen giver et samlet overblik over disse krav samt de muligheder, der findes for alternative placeringer og udformninger af kabelskabe.

ZONEINDELING

Der gælder forskellige krav til opførelsen af kabelskabe, afhængigt af hvilken zone i Aarhus de ønskes placeret i.

Hovedprincippet er: Jo tættere på bykernen, desto strengere krav til placering og udseende af kabelskabe. Inden for Middelalderbydelen ønskes det, at der ikke opsættes yderligere kabelskabe.

Samtidig arbejdes der på at reducere antallet af eksisterende skabe i området.

For at sikre en ensartet og æstetisk tilgang til placering og udformning af kabelskabe er Aarhus Kommune inddelt i fem zoner, som vist nedenfor og i bilag 1, Zoneinddeling.

Hver zone har sine egne krav og retningslinjer, som opsummeres i følgende Tabel 1:

TABEL 1:

Zone	Krav til opsætning af kabelskabe
Zone 1 Middelalderbydelen	• Det forudsættes, at der ikke opsættes flere kabelskabe samt, at der arbejdes for at reducere antallet af kabelskabe • Kabelskabe placeres som udgangspunkt på private arealer • Placering på offentligt vejareal kræver: ○ Ingen mulighed for etablering på private arealer ○ Dokumenteret kontakt med grundejere ○ Et møde med Teknik og Miljø ○ Høje krav til placering, udseende og vedligehold ○ Godkendelse af kabelskabets udseende før opsætning, af Teknik og Miljø
Zone 1B Aarhus Ø og Sydhavnen	• Samme krav som til Zone 1 • Her er der i høj grad mulighed for at planlægge og tilpasse i sådan en grad, at kabelskabe i videst muligt omfang ikke placeres på offentligt vejareal
Zone 2 Inden for Allégade-ringen	• Kabelskabe placeres som udgangspunkt på private arealer • Placering på offentligt vejareal kræver: ○ Ingen mulighed for etablering på private arealer ○ Dokumenteret kontakt med grundejere ○ Høje krav til placering, udseende og vedligehold ○ Godkendelse af kabelskabets udseende før opsætning, af Teknik og Miljø
Zone 3 Inden for Ringgaden	• Kabelskabe placeres som udgangspunkt på private arealer • Placering på offentligt vejareal kræver: ○ Ingen mulighed for etablering på private arealer ○ Krav til placering, udseende og vedligehold
Zone 4 Uden for Ringgaden	• Ingen krav udover at Teknik og Miljø skal kontaktes

PRIVATE AREALER

Kabelskabe bør som udgangspunkt placeres på private arealer frem for på offentlige vejarealer og private fællesveje. Arkitektonisk er det mest hensigtsmæssigt, at skabe ikke opstilles foran bygninger. Der bør findes løsninger, hvor kabelskabet tilpasses bygningens arkitektoniske udtryk, særligt hvis skabet opstilles foran en bygning

En velegnet løsning kan være indbygning i facaden. Indmuring giver et teknisk holdbart og visuelt tilfredsstillende resultat, særligt i områder med høj arkitektonisk kvalitet. Det vil derfor være en god løsning at indbygge kabelskabet i facaden, hvis der ikke kan etableres et teknikrum. I det tilfælde bør der arbejdes med forskellig udformning af frontplade, tilpasset den enkelte bygning. Løsningen kræver dialog med ejendomsejeren og indebærer ekstra byggetekniske tiltag.

En alternativ løsning kan være placering af kabelskabet i et kældervindue. Det ses ofte, at kælderen har fået en anden funktion, og vinduet derfor ikke længere anvendes. Denne løsning medfører

typisk færre udgifter til etablering af murhul.

For bevaringsværdige bygninger, hvor indbygning ikke er forsvarlig, er det tilsvarende ikke hensigtsmæssigt at placere et kabelskab foran facaden, og alternative placeringer må derfor findes.

Adgangsforholdene til skabe placeret på privat grund, skal aftales med ejendomsejeren i hvert enkelt tilfælde. Adgangen kan sikres gennem etablering af nøgleboks, dobbelt cylinderlås eller kodelås, afhængigt af de konkrete forhold.

Placering på privat grund kræver en klar aftale med ejendomsejeren. Aftalen bør udformes som en deklaration, der præciserer placering, adgangsforhold og vedligeholdelsespligt. Deklarationen tinglyses på ejendommen og indsendes til kommunen til påtegning inden tinglysning.

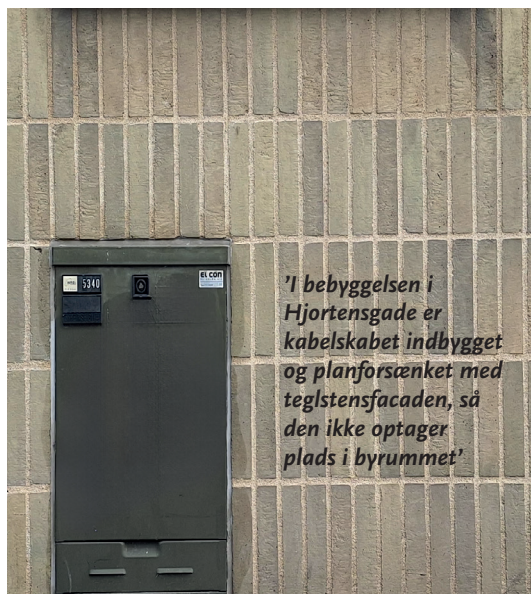
Ved placering af kabelskabe i forbindelse med en mur eller hæk bør det overvejes, om skabet kan integreres i strukturen. Mindre skabe kan placeres i en niche, mens større skabe kan erstatte mur eller hæk, hvis de placeres i samme flugt og eventuelt tilpasses i højde.

NYBYGGERI OG OMBYGNINGER

Som bygherre er det vigtigt at være opmærksom på, at der bør etableres et teknikrum med den nødvendige plads til kabelskabe i eller ved byggeriet.

Når en bygherre ansøger om byggetilladelse til et nybyggeri eller en større ombygning af en eksisterende ejendom vil der fra bygningsmyndighedens side blive gjort opmærksom på, at der i forbindelse med byggeriet bør etableres plads til kabelskabe. Bygherren må rette henvendelse til de kommende forsyningsselskaber for at få oplysninger om fremtidens behov for plads til kabelskabe. Der kan indhentes oplysninger ved ledningsejerne om hvilke krav der skal opfyldes ved placeringen af kabelskabe.

Ejeren af en bygning bør allerede ved udarbejdelsen af byggeprogrammet, tage stilling til hvilke forsyninger der skal være i selve bygningen.

'I bebyggelsen i Hjørtensgade er kabelskabet indbygget og planforsænket med teglstensfacaden, så den ikke optager plads i byrummet'

'Bebyggelsen på Møllevejen er et vellykket eksempel på, hvordan kabelskabet er forsøgt integreret som en del af arkitekturens geometri og farveholdning'

VEJAREALER

Placering på offentlige vejarealer og private fællesveje skal begrænses til de tilfælde, hvor andre løsninger ikke er mulige. I midtbyen og de tætte byområder er det nødvendigt at tænke i alternative løsninger som nedgravede skabe, integrerede teknikrum eller fællesanlæg på offentlige vejarealer.

Forvaltningen har hjemmel til at fastsætte retningslinjer for placering og udformning af kabelskabe i det offentlige rum, blandt andet jf. Vejlovens § 80. Ved at stille krav til eksempelvis størrelse, farve og materialevalg kan kommunen i højere grad sikre, at kabelskabe bidrager positivt til et æstetisk og funktionelt bymiljø. Som det fremgår af tabel 1, er der væsentlige forskelle til hvilke krav der stilles alt efter hvilken zone kabelskabet ønskes opført.

Forvaltningen vil derfor fastsætte en række krav i gravetilladelserne til opførelse af kabelskabe. Disse fastsætter hvordan det ønskes at skabe skal se ud, samt hvor de skal placeres. Der vil i højere grad blive lagt vægt på disse krav jo tættere på bykernen skabet ønskes opsat. Kravene skal være med til at sikre, at det visuelle indtryk i kommunen fremstår indbydende og rent.

'I Skolegyden ses et tidstypisk eksempel på, hvordan en massiv mur af forskellige kabelskabe respektløst er opstillet foran en historisk bygning - Aarhus Katedralskole' ▼

Placering: Kabelskabet bør i videst muligt omfang have en ryg. Det vil sige, at den skal stå op ad noget, hvis den ikke er indmuret eller under terræn. Ryggen kan udgøres af en mur, hæk, rækværk eller lignende.

Udseende: Kabelskabets udtryk skal harmonere med det omkringliggende miljø. Det vil sige at farven og størrelsen ikke skal vække opsigt, men i stedet passe ind i området. I Zone 1, 1B, 2 og 3 betyder det at forvaltningen ville kunne kræve foliering og/eller lakering af kabelskabet for at sikre det ønskede udtryk.

Vedligehold: Kommunen kan give tilladelse til opførelse af kabelskabe såfremt at skabe også efter opførelsen er renholdte. Det betyder i praksis, at de f.eks. skal være fri fra graffiti. Samtidig ønskes det, at skabe er vedligeholdte.

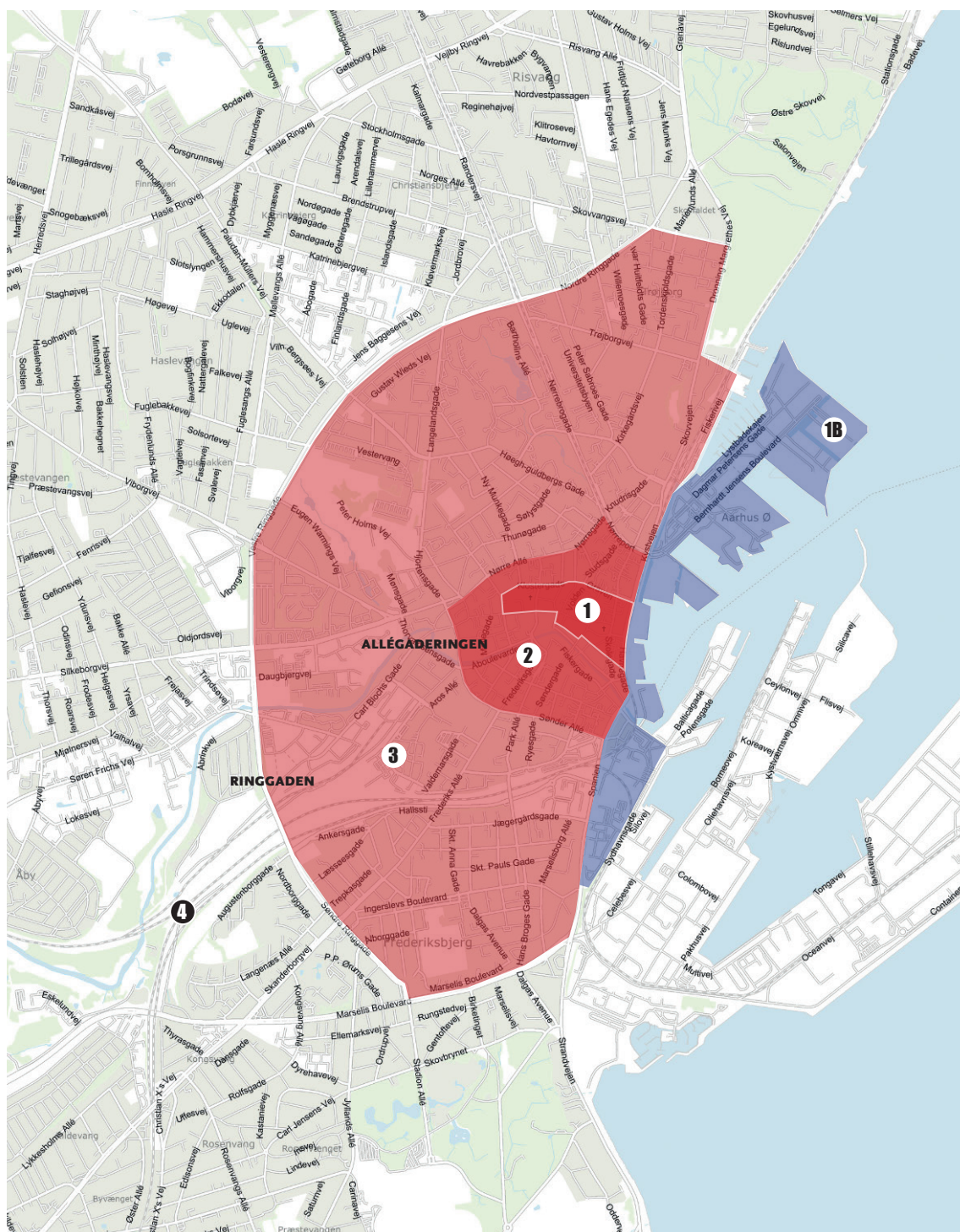
Forvaltningen vil lægge vægt på de ovenstående kriterier i dialogen med ledningsejerne, samt behandlingen af gravetilladelsen.

Der vil især blive fokuseret på kravene i Zone 1, Zone 1B, Zone 2 og Zone 3.

Dette skyldes, at der generelt er mindre plads til kabelskabe inden for Ringgaden, og at arealerne bliver mere følsomme i takt med nærheden til Middelalderbydelen. I Zone 1B, som omfatter Aarhus Ø og Sydhavnen, er der samtidig gode muligheder for at integrere elinstallationer i overensstemmelse med de løsninger, der er beskrevet i afsnittet om private arealer.

BILAG 1

ZONEINDELING - KABELSKABE - AARHUS MIDTBY

- 1** Middelalder-bydel
- 2** Indenfor Allégade-ringen
- 3** Indenfor Ringgaden
- 4** Øvrig by
- 1B** Byudviklingsområde

APPENDIX

I det følgende belyses, hvorledes kabelskabenes placering, størrelse og fremtoning har afgørende indflydelse på det visuelle udtryk i bybilledet.

Gennem tre scenarier fra midtbyen illustreres, hvordan kabelskabene fremstår i dag og hvorledes de kan tilpasses stedet eller måske flyttes til anden lokation.

01. VESTERGADE

▲ Eksisterende forhold

▲ Tilpasset teknikskab

▲ Uden teknikskab

02. VIBORGVEJ

'Kabelskabets dimension, materiale og placering foran vinduet vidner om manglende respekt for stedet og arkitekturen'

▲ Eksisterende forhold

'Kabelskabet kan folieres/males og nedskaleres, så den i højere grad tilpasses husets facade'

▲ Tilpasset tekniskab

'Der findes en alternativ placering til kabelskabet med respekt for bebyggelsen'

▲ Uden tekniskab

03. FRUE KIRKEPLADS

'Kabelskabenes placering og slidte fremtoning vidner om manglende respekt for det historiske byrum'

▲ Eksisterende forhold

'Kabelskabene kan udføres i et andet materiale som fx. cortenstål, så de i højere grad respekterer stedets farveholdning'

▲ Tilpasset teknikskabe

'Der findes en alternativ placering til kabelskabene med respekt for den historiske bykerne'

▲ Uden teknikskabe